

TBD Bilişimde Özenli Türkçe Çalışma Grubu Etkinlikleri

Yiğit Ergin-Koray Özer

IV. Uluslararası Sözlük Bilimi
Sempozyumu Hacettepe Üniversitesi

18 Eylül 2018-Bartın

www.husbam.hacettepe.edu.tr

http://www.husbam.hacettepe.edu.tr/tr/menu/sempozyum_hakkinda-22

TBD'de Dil Çalışmaları

- 1968, Prof. Dr. Aydın Köksal: “Bilişim teknikbilimini Türkiye'nin kalkınması için bir araç olarak kullanacağız!”
- 1971, TBD kuruldu.
- 1973, “Terim Kolu” kuruldu.
- 1978, Bilişim Terimleri ve Öneriler Kılavuzu, Prof. Dr. Aydın Köksal, TBD.
- 1981, Bilişim Terimleri Sözlüğü, Prof. Dr. Aydın Köksal, TDK.
- 1996, Bilişim Terimleri Sözlüğü, TBD Terim Kolu, TBD.
(terim>3000)
- 2005, Bilişim Terimleri Karşılıklar Sözlüğü, Terim Kolu,
TBD web sayfası, (terim>12 bin)

Bilişimde Özenli Türkçe Çalışma Grubu

Kuruluş: 24 Temmuz 2013

Yürütme Kurulu

Emeritüs Prof. Dr. Tuncer Ören (Başkan),
Yiğit Ergin (Başkan Yardımcısı), Koray
Özer (Yazman)

Üyeler

Prof. Dr. Yusuf Çotuksöken, Prof. Dr. Eşref
Adalı, Erdal Naneci, Ahmet Pekel, İlker
Tabak, Ersin Taşcı, Hülya Küçükaras,
Dr. Rıfat Çölkesen

Danışma Kurulu

Prof. Dr. Aydın Köksal, Prof. Dr. Ersin
Töreci, Dr. Kaya Kılan, Selçuk Kavasoglu,
Prof.Dr. Semih Bilgen

Kurucu Üyeler

Yürütme ve Danışma kurulları üyeleri ile
Prof. Dr. Ali Doğru, Prof. Dr. Atilla Elçi,
Prof. Dr. Ender Ateşman, Prof. Dr. Veysi
İşler

Amacımız...

Türkçe'nin, bilişim alanında ve bilişimle ilgili konularda özenli kullanımı ülküsüyle, Türkçe bilişim dilinin varsıllaşmasına katkıda bulunmak.

1. İngilizce bilişim terimlerinin doğru, tutarlı ve kullanılabilir olanlarını yayımlayarak bunlara uygun Türkçe karşılıklar bulmak;
2. Türkçe bilişim terimlerinin doğru ve yerinde kullanımı için kullanıcıları, kitle iletişim araçlarını hazırlayanları ve yayınevlerini bilgilendirmek, özendirmek ve bu konuda çeşitli etkinlikler yapmak; Örnek1: Sayısal/digital, Örnek2: İstenmeyen eposta/spam, Hormel-1937, baharatlı domuz eti, **Spice +ham**; usanet yöneticisi aynı mesajı 200 kere bir tartışma grubuna gönderince de bu terim kullanılmış.
3. Bilişim eğitim ve öğretiminin yapıldığı yerlerde Türkçe bilişim terimlerini tanıtmak, kullanımını özendirmek;
4. Yazılımda kullanıcı arayüzlerinde doğru Türkçe ve Türkçe bilişim terimi kullanımını sağlamak, bunun için yazılım üreticilerine çağrı yapmak ve onları bilgilendirmek,
5. Özellikle bilişimle ilgili yaygın yapılan dil yanlışları konusunda aydınlatıcı çalışmalarda bulunmak.

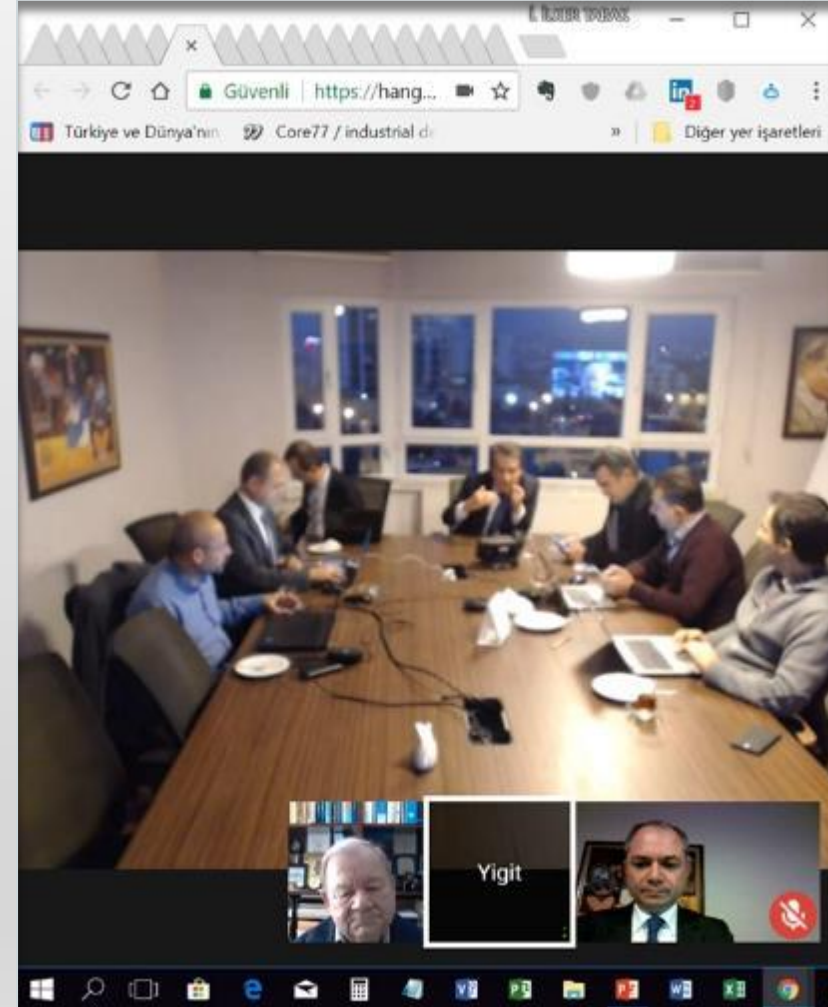
İlkelerimiz

1. Yabancı terimlere Türkçe dilbilgisi kurallarına uygun ve kolayca anlaşılabilir Türkçe karşılıklar önermeye çalışıyoruz.
2. Türkçemize girmiş ve alışılmış terimleri dikkatle irdeliyoruz. Bazen daha iyi bir Türkçe terim bulabildiğimizde, bunu **ÖNERİYORUZ**. Orhan Veli Kanık'ın şu yargısı, bu konuda iyi bir örnek: "Tayyare kelimesine alışan millet, uçak kelimesine de alışır." Cookie/çerez/gözlemci
3. İngilizce bir terimin önce hangi anlamda kullanıldığını irdeleyip, terim önerilerimizde, yazım kurallarını, sözcük yapma eklerini, terimin cümle içindeki olası kullanımlarını, terimden türeyebilecek başka terimleri, önerilecek terimin işlevini, anlamını ve etimolojik kökenini göz önünde tutuyoruz.
4. Grup çalışmalarımızda, sözlük kullanmaya dikkat ediyoruz. Her zaman kullandığımız sözlüklerden başka 1000 kadar Türkçe sözlük ve 1964'ten beri 50 kadar bilişim terimleri sözlüklerine ulaşabiliyor olmamız çalışmalarımızı kolaylaştırıyor.
5. Çalışılacak terim salkımı herkes için yeniyse bir arkadaşımızı görevlendirip konuyu araştırmasını sağlıyoruz. Konunun uzmanını davet etmek veya çalışmamız bittiğinde gözden geçirmesi için konunun uzmanına göndermek de diğer yöntemlerimizden
6. Dilin bir uzlaşma olduğunu ve eğer bir uzlaşma varsa önerilen terimlerin tutabileceğini biliyoruz. Bu yüzden çalışmalarımızda terim önerilerini uzlaşarak yapıyoruz.

Çalışmalarımız...

- Bugüne kadar *data (veri)*, *cyber security (siber güvenlik)*, *digital (sayısal)*, *cloud computing (bulut bilişim)*, *variable (değişken)*, *5G*, *bilişim ünvanları*, *boole-logic (Boole mantığı)*, *blockchain (ikilpara)* ve *big data (büyük veri)* konuları başta olmak üzere 1500'ün üzerindeki terim için önerilen karşılıkları gözden geçirdik ve gerektiğinde Türkçe karşılık önerdik.

Çalışmalarımızdan Örnekler...

- *big data paradigm* : büyük veri yaklaşımı
- *bitcoin* : ikilpara
- *block* : öbek
- *Botnet*: zombi saldırısı, köle ağ
- *cloud deployment model* : bulut konuşlandırma modeli
- *cloud service broker* : bulut hizmet aracı
- *cookie*: çerez, gözlemci
- *cyber resilience* : siber dayanıklılık
- *data farming*: veri çiftçiliği, veri çoğaltma
- *data miner*: veri madencisi, veri arayıcı
- *dataport* : veri kapısı
- *digitally* : sayısal (sayısal olarak)
- *dummy variable* : kukla değişken
- *end marker* : bitiş imi
- *exploit* : güvenlik açığı sömüren yazılım
- *handover* : aktarım (hareket halinde cep telefonuyla konuşurken konuşmanın 'düşmesini' önleme)
- *hash* : sağlama, özetlem
- *honeypot* : bal çanağı, tuzak (b. korsanlarını avlamak için ortaya konulan 'bal çanağı')
- *on-demand self-service* : isteğe bağlı hizmet...
- *pharming* : yanlış yönlendirme (web sitesi trafiğinin yanlış yere yönlendirilmesi)
- *soft token* : şifre üreten yazılım

Birey Olarak Ne Yapabiliriz...

- Türkçemizi özenle kullanabiliriz.
- Türkçemizi özensiz ve hatta özentili kullananları uyarabiliriz.
- Türkçemizi özenle kullandır(t)mayı sağlayabiliriz.
- Yazım kurallarına uyabiliriz.
- Türkçeleri olan terimlerin Türkçelerini kullanabiliriz.
- Türkçedeki zengin sözlük kaynaklarından yararlanabiliriz
- (<http://bilisimde.ozenliturkce.org.tr/TurkceSozlukler.pdf>)
- (<http://bilisimde.ozenliturkce.org.tr/bilisimSozlukleri.pdf>)
- Bilgisayarlarda var olan yetenekleri kullanarak Türkçe harfleri doğru kullanmaya özen göstererek “İnternet Türkçesi” denen kullanımdan kaçınabiliriz.
- Türkçe bilincini vurgulayan kaynaklardan yararlanabiliriz.
- Yurtdışında yerleşik Türklere yapılan duyuruların Türkçe yapılmasına özen gösterebiliriz.

Kamuda Bilişim Terimleri

- Yönetmelikler, düzenlemeler, kanunlar, teknik yazışmalar
- Bilişimin hukuk konusu olduğu durumda yazılı belgeler
- Teknik bilgisi olmayan yasama ve yargı organlarının farkındalığı
 - Ulaştırma, Bilim Sanayi ve Teknoloji, Milli Eğitim başta olmak üzere tüm Bakanlıklar – Tüm resmi yayınlar
 - BTK - Yönetmelikler
 - TSE - Standartlar
 - Tübitak – Proje Çağruları
 - SSM – Teknik Şartnameler
 - Yerel Yönetimler
 - EGM – Bilişim suçları

5651 Sayılı Kanun

- MADDE 2 - f) **İçerik sağlayıcı:** İnternet ortamı üzerinden kullanıcılara sunulan her türlü bilgi veya veriyi üreten, değiştiren ve sağlayan gerçek veya tüzel kişileri,
- MADDE 2 - m) **Yer sağlayıcı:** Hizmet ve içerikleri **barındıran** sistemleri sağlayan veya işleten gerçek veya tüzel kişileri ifade eder.
- MADDE 5 – (2) Yer sağlayıcı, yer sağladığı hukuka aykırı içerikten, ceza sorumluluğu ile ilgili hükümler saklı kalmak kaydıyla, bu Kanununun 8 inci ve 9 uncu maddelerine göre haberdar edilmesi halinde ve teknik olarak imkân bulunduğu ölçüde hukuka aykırı içeriği yayından kaldırmakla yükümlüdür.
- MADDE6 - b) Erişim Sağlayıcı, sağladığı hizmetlere ilişkin, yönetmelikte belirtilen trafik bilgilerini altı aydan az ve iki yıldan fazla olmamak üzere yönetmelikte belirlenecek süre kadar saklamakla ve bu bilgilerin doğruluğunu, bütünlüğünü ve gizliliğini sağlamakla yükümlüdür.

Kullanılan terimler: internet, filtreleme, perdeleme, engelleme, izleme

Çalışma Yöntemi

İnternet üzerinden paylaşımlı terim listelerinin (Google Docs) görüntülü uzak bağlantı yapılarak (Google Hangout) tartışılarak... olarak kabul edilen terimlerin karşılıkları derhal web sayfasında yayımlanmakta ve kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır.

The screenshot displays a Google Hangout session. On the left, a video call window shows a man speaking, with other participants visible in a smaller window below. The main area is a Google Sheet titled 'veri' with the following content:

A	R	O	P	S
1	1	1	1	1
2	1	1	1	1
3	1	1	1	1
4	1	1	1	1
5	1	1	1	1
6	1	1	1	1
7	1	1	1	1
8	1	1	1	1
9	1	1	1	1
10	1	1	1	1
11	1	1	1	1
12	1	1	1	1
13	1	1	1	1
14	1	1	1	1
15	1	1	1	1
16	1	1	1	1
17	1	1	1	1
18	1	1	1	1
19	1	1	1	1
20	1	1	1	1
21	1	1	1	1
22	1	1	1	1
23	1	1	1	1
24	1	1	1	1
25	1	1	1	1

Web Sitelerimiz

<http://www.ozenliturkce.org.tr/>
<http://bilisimde.ozenliturkce.org.tr/>

The collage consists of four main elements:

- Top Left:** A screenshot of the website www.ozenliturkce.org.tr showing the header with 'ÖZENLİ TÜRKÇE' and 'TBD Çalışma Grubu'.
- Top Center:** A screenshot of a Google Hangouts meeting interface showing a video call in progress with a 'Tuncer' participant.
- Center:** A screenshot of a Windows desktop environment with a blue background, showing a spreadsheet application (Excel) open with data.
- Right:** A mind map diagram with a central node 'Bilişimde ÖT' (Information in OT) and two main branches: 'Bilişimde ÖT' and 'TBD ÇALIŞMALARI'. The 'Bilişimde ÖT' branch includes 'Kurullar ve Üyeler', 'Tanıtım', 'Bilişim Dergisi'nde Çıkan Yazılar', 'Terim Çalışmaları' (with sub-nodes 'Siber Güvenlik' and 'Veri'), 'Terim Hazırlıkları', and 'Güncel Terimler'. The 'TBD ÇALIŞMALARI' branch includes 'Türkiye'deki Bilişim Kuruluşları' and 'Bilişim Sözlüğü'.

Sonuç

- Grubumuz çalışmalarını güncel terimlere ve gündemdeki terimlere öncelik vererek sürdürmektedir.
- Çalışılan terimler web sitesinde yayımlanmaktadır.
- Bu konuda her türlü desteğe açığız...

Anasayfaya dönüş
Güncelleme: 2018-09-05 (yyyy-aa-gg)

Türkiye Bilişim Derneği (TBD)
Bilişimde Özenli Türkçe Çalışma Grubu

Önerilen Tüm Terimler (1624 terim)

İngilizce	Türkçe
İ	
A--	
abstract data	soyut veri
abstract data type	soyut veri türü
acceptable data	onanabilir veri
accepted data	onanmış veri
access	erişim
access and identity management	erişim ve kimlik yönetimi
access control	erişim denetimi
access network	erişim ağı
accessible data	erişilebilir veri
across variable	köprü değişkeni
action variable	eylem değişkeni
activation variable	etkinleştirme değişkeni
ActiveX data objects	ActiveX veri nesneleri

bilisimde-ozenli-turkce@googlegroups.com

Kaynakça

[1] www.TBD.org.tr

[2] www.OzenliTurkce.org.tr

[3] <http://bilisimde.ozenliTurkce.org.tr>

[4] <http://bilisimde.ozenliturkce.org.tr/bilisimSozlukleri.pdf>

[5] <http://bilisimde.ozenliturkce.org.tr/TurkceSozlukler.pdf>

[6] Özenli Türkçe Kullanımının Yaygınlaşması İçin Örnek Bir Çalışma: İlker Tabak, IV. Uluslararası Sözlük Bilimi Sempozyumu Bildirisi

Teşekkürler